

De Witt en Oranje

Jeroen van Urk, *Certified Municipal Clerk en oud-raadslid*

Wat is te leren van de gebroeders Cornelis en vooral Johan de Witt, de raadpensionaris van Holland? De republikeinse regenten, die in de zeventiende eeuw zo bruut aan hun eind kwamen, werden omgebracht in volkswoede. Johan was een lofwaardige grondlegger van ordentelijk burgerbestuur. Er was ware vrijheid, met eigenstandige steden, en statelijkheid zonder erfopvolging door de Oranjes. De regenten zorgden overigens wel erg goed voor zichzelf en hun families. Zoals door met voorkennis in goed renderende staatsleningen te beleggen. Dan leer je dit: burger of niet – wie over het volk heen regeert, krijgt daarvan uiteindelijk de rekening gepresenteerd. De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden werd vermageld tussen buurmachten. Menig regent wilde aan de haal met zijn kapitaal, terwijl het volk zuchtte onder de penningen voor een steevast ontoereikende landsverdediging. Het hief in hoop de Prins van Oranje weer op het schild.

Hoe hangt de vlag er drieënhalve eeuw later bij? In de westerse democratieën trompettert een deel van het volk luid van zich af. Aanleidingen: grote welvaartsverschillen en volksverhuizingen. Toch waren het minderheden die de stembusuitslag bepaalden: uitgaande van alle stemgerechtigden stemde niet meer dan 19,5 procent ‘nee’ tegen het Oekraïneverdrag, 37,5 procent voor de Brexit en 26 procent voor Trump. Hoe krijgen we helder of een ware meerderheid verlichting kan bieden?

De westerse samenleving is gefragmenteerd. Steeds meer groepen leven langs elkaar heen zonder dat de huidige democratie daar een oplossing voor biedt. Verscheidenheid wordt verdeeldheid. Het enige wat je kunt doen is eens in de zoveel jaar het parlement of de gemeenteraad kiezen, en af en toe zwart-wit stelling nemen in een referendum. Burgers zouden veel meer zichzelf moeten kunnen vertegenwoordigen, waardoor je

aanspreekbaar bent, en je mening bespreekbaar is. Er zijn veel meer volksdialoog en volksbeslissingen nodig via burgerjury’s, burgerbegrotingen, burgeraudits, burgeradviescommissies en dergelijke. En... altijd samengesteld met maximale diversiteit. Met raadsleden die leiding geven aan de dialoog, hun achterbannen verbinden en zo het eigen en algemeen belang dienen.

De Oranjes beseffen al eeuwen wat verbinding vermag. Er is er nu ook een burgerlijk initiatief: *Code Oranje*, om donder en bliksem in onze democratie te vermijden. Via *Code Oranje* werkt een groep voorhoedegemeenten aan de radicale omslag in de lokale democratie, zoals die staat verwittigd in recente nota’s als ‘Meervoudige Democratie’ en ‘Maatwerkdemocratie’. U vindt *Code Oranje* op twitter en internet, of via mij. Voel u vrij!

jaivu@planet.nl